

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา - สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย และ (3) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย ตามเพศ ตำแหน่ง อายุ ราชการ วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย จำนวน 486 โรงเรียน (ข้อมูล ณ 10 มิถุนายน 2547) จากจำนวน 486 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนละ 1 คน และครูที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 447 โรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 มีโรงเรียนจำนวน 304 โรงเรียน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 282 โรงเรียน โดยแยกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 282 คน
- 2) ครูที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 282 คน

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 มีโรงเรียนจำนวน 182 โรงเรียน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 165 โรงเรียน โดยแยกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 165 คน
- 2) ครูที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 165 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบและแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และประสบการณ์ มาสร้างแบบทดสอบและแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง อายุ ราชการ วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน และวิธีการที่ได้มาซึ่งความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยคำถามที่ใช้ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ลักษณะแบบทดสอบเป็นแบบตัวเลือก 4 ตัวเลือก ทั้งหมด 30 ข้อ จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ (1) ด้านความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 10 ข้อ (2) ด้านกลยุทธ์ในการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 11 ข้อ (3) ด้านแนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 4 ข้อ และ (4) ด้านความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้สึก ความเชื่อในการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งหมด 25 ข้อ และจำแนกเป็น 2 ด้านคือ (1) ด้านการเห็นความสำคัญและความจำเป็น จำนวน 15 ข้อ (2) ด้านความปรารถนาที่จะมีส่วนร่วม จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Likert's Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ข้อคำถามที่ประเมินการปฏิบัติงาน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทั้งหมด 31 ข้อ จำแนกเป็น 6 ด้าน คือ (1) ด้านการเป็น

- ผู้นำ จำนวน 6 ข้อ (2) ด้านการบริการ จำนวน 2 ข้อ (3) ด้านกิจกรรมการส่งเสริมการ
 ประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 13 ข้อ (4) ด้านการประสานงาน จำนวน 4 ข้อ
 (5) ด้านการชี้แนะและให้คำปรึกษา จำนวน 4 ข้อ และ (6) การให้การอบรม จำนวน 2 ข้อ

การให้คะแนนและเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของเครื่องมือในการวิจัย

1. แบบทดสอบ การแปลผลคะแนนความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพ
 การศึกษา แบ่งเป็น 3-ระดับ ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
21 - 30	มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง
11 - 20	มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง
0 - 10	มีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ

2. แบบสอบถาม การให้คะแนนและการแปลค่าเฉลี่ยของระดับเจตคติต่อการประกัน
 คุณภาพการศึกษา มีดังต่อไปนี้

คำตอบ	ความหมาย	การให้คะแนน	
		คำตอบเชิงบวก	คำตอบเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ เป็นอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	เห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ เป็นส่วนใหญ่	4	2
ไม่แน่ใจ	ตัดสินใจแน่นอนไม่ได้ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็น ด้วยกับข้อความนั้น ๆ	3	3
ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ เป็นส่วนมาก	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ เป็นอย่างยิ่ง	1	5

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	มีเจตคติในระดับสูงมาก
3.50 – 4.49	มีเจตคติในระดับสูง
2.50 – 3.49	มีเจตคติในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	มีเจตคติในระดับต่ำ
1.00 – 1.49	มีเจตคติในระดับต่ำมาก

3. แบบสอบถาม การให้คะแนนและการแปลค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีดังต่อไปนี้

คำตอบ	ความหมาย	การให้คะแนน	
		คำตอบเชิงบวก	คำตอบเชิงลบ
ปฏิบัติมากที่สุด	การกระทำกิจกรรมตามข้อความนั้น ได้ปฏิบัติ เป็นประจำสม่ำเสมอ	5	1
ปฏิบัติมาก	การกระทำกิจกรรมตามข้อความนั้น ได้ปฏิบัติเป็นส่วนมาก	4	2
ปฏิบัติปานกลาง	การกระทำกิจกรรมตามข้อความนั้น ปานกลาง	3	3
ปฏิบัติน้อย	การกระทำกิจกรรมตามข้อความนั้นน้อย	2	4
ปฏิบัติน้อยที่สุด	การกระทำกิจกรรมตามข้อความนั้นน้อยที่สุด	1	5
ค่าเฉลี่ย	ความหมาย		
4.50 – 5.00	ปฏิบัติในระดับมากที่สุด		
3.50 – 4.49	ปฏิบัติในระดับมาก		
2.50 – 3.49	ปฏิบัติในระดับปานกลาง		
1.50 – 2.49	ปฏิบัติในระดับน้อย		
1.00 – 1.49	ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด		

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.1 นิยามความหมายความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

3.2 ร่างแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 40 ข้อ และแบบสอบถามการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 40 ข้อ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบและแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (รายนามดังแสดงในภาคผนวก) เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความครอบคลุมและความเหมาะสมของเนื้อหาโดยใช้การทำดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

(Item – Objective Congruence: IOC) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2527. หน้า 69 -70)
ปรากฏผลดังนี้

3.2.1 แบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 50 ข้อ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแล้ว ปรากฏว่ามีค่า IOC ≥ 0.60 จำนวน 35 ข้อ และมีค่า IOC < 0.60 จำนวน 15 ข้อ คัดเลือกแบบทดสอบจำนวน 35 ข้อ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการโรงเรียนและครูที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 1 ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน โดยแบ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนละ 1 คน และครูที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนละ 1 คน จาก 25 โรงเรียน แล้วนำแบบทดสอบหาประสิทธิภาพดังนี้

1) ค่าความยากของแบบสอบความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่าข้อสอบ 35 ข้อ ที่มีค่าความยากง่าย ($p = 0.00-.19$) จำนวน 5 ข้อ ที่มีค่าความยากง่าย ($p=0.41-.60$) จำนวน 26 ข้อ ที่มีค่าความยากง่าย ($p = 0.20-.40$) จำนวน 4 ข้อ คัดเลือกแบบทดสอบไว้ จำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าความยากง่ายมากกว่าหรือเท่ากับ 0.20

2) ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจที่คัดเลือกไว้ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้ดัชนีอำนาจจำแนกแบบเบรนนัน(Brennan: B-index) แบบทดสอบที่มีอำนาจจำแนก .40 ขึ้นไป จำนวน 23 ข้อ แบบทดสอบที่มีอำนาจจำแนก .30-.39 จำนวน 4 ข้อ แบบทดสอบที่มีอำนาจจำแนก .20 -.29 จำนวน 3 ข้อ

3) ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คัดเลือกไว้ จำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกเหมาะสม เท่ากับ 0.84 โดยใช้สูตรคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder- Richardson, KR-20) (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, มปป. หน้า 193)

3.2.2 แบบสอบถามเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 40 ข้อ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแล้ว ปรากฏว่ามีค่า IOC ≥ 0.60 จำนวน 30 ข้อ และมีค่า IOC < 0.60 จำนวน 10 ข้อ คัดเลือกแบบสอบถามจำนวน 30 ข้อ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการโรงเรียนและครูที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 1 ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน โดยแบ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนละ 1 คน และครูที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 1 คน จาก 25 โรงเรียน แล้วนำแบบสอบถาม

ไปหาความเที่ยงได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าแบบสอบถาม 30 ข้อ มีแบบสอบถามที่ต้องปรับปรุง จำนวน 5 ข้อ คัดเลือกแบบสอบถามไว้ จำนวน 25 ข้อ

3.2.3 แบบสอบถามการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 40 ข้อ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแล้ว ปรากฏว่ามีค่า IOC ≥ 0.60 จำนวน 35 ข้อ มีค่า IOC < 0.60 จำนวน 5 ข้อ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการโรงเรียนและครูที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน โดยแบ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนละ 1 คน และครูที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 1 คน จาก 25 โรงเรียน แล้วนำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.84 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าแบบสอบถาม 40 ข้อ มีแบบสอบถามต้องปรับปรุง จำนวน 9 ข้อ คัดเลือกแบบสอบถามไว้ จำนวน 31 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 และเขต 2 แจ้งขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 และเขต 2
2. ผู้วิจัยส่งเครื่องมือวิจัย จำนวน 2 ชุด ต่อ 1 โรงเรียน พร้อมหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลที่แจ้งวัตถุประสงค์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 486 โรงเรียน โดยส่งเครื่องมือการวิจัยลงตามกล่องรับข้อมูลของแต่ละโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 และเขต 2 และเตรียมกล่องรับเครื่องมือวิจัยไว้ ณ จุดส่งข้อมูล และรับเครื่องมือการวิจัยคืนด้วยตนเองที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 และ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้รับเครื่องมือการวิจัยที่สมบูรณ์คืนทั้งหมด 894 ชุด จาก 447 โรงเรียน โดยแยกเครื่องมือการวิจัยจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1 จำนวน 564 ชุด จาก 282 โรงเรียน และเครื่องมือวิจัยจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 2 จำนวน 330 ชุด จาก 165 โรงเรียน โดยเริ่มการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2548 ถึง กุมภาพันธ์ 2549

3. นำเครื่องมือการวิจัยที่ได้รับกลับคืน จำนวน 894 ฉบับ จากโรงเรียน 447 โรงเรียน
 มาตรวจสอบความสมบูรณ์ จำนวนกลุ่มตัวอย่างและจำนวนเครื่องมือการวิจัยที่ได้รับคืน ผลปรากฏ
 ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา
 เฉพาะตามตำแหน่ง เพศ อายุราชการ วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน และเขต
 พื้นที่การศึกษา

ตัวแปรอิสระ	เขต 1		เขต 2		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง						
1.1 ผู้อำนวยการ	282	50.0	165	50.0	447	50.0
1.2 ครูที่ปฏิบัติงาน ฯ	282	50.0	165	50.0	447	50.0
2. เพศ						
2.1 ชาย	370	65.6	180	54.5	550	61.5
2.2 หญิง	194	34.4	150	45.5	344	38.5
3. อายุราชการ						
3.1 ต่ำกว่า 10 ปี	69	12.2	38	11.5	107	12.0
3.2 10 – 20 ปี	100	17.7	89	26.9	189	21.1
3.3 มากกว่า 20 ปี	395	70.1	203	61.6	598	66.9
4. วุฒิการศึกษา						
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	1.1	2	0.6	8	0.9
4.2 ปริญญาตรี	430	76.2	218	66.1	648	72.5
4.3 สูงกว่าปริญญาตรี	128	22.7	110	33.3	238	26.5
5. ขนาดโรงเรียน						
5.1 ขนาดเล็ก	162	57.4	92	55.8	254	56.8
5.2 ขนาดกลาง	90	31.9	54	32.7	144	32.2
5.3 ขนาดใหญ่	30	10.7	19	11.5	49	11.0
6. เขตพื้นที่การศึกษา						
6.1 เขต 1	304	62.5	-	-	304	62.5
6.2 เขต 2	-	-	182	37.5	182	37.5

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกเป็นรายด้าน และโดยรวม

2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 และเขต 2 โดยใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสหสัมพันธ์ โดยใช้ t -test

3. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของข้าราชการครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 และเขต 2 ตามเพศ ตำแหน่ง โดยใช้ t -test อายุราชการ วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้ F -test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้ Scheffe's Test